

УДК 657.6

ВІКТОРІЯ ВОЛОШИНА, ОЛЕГ КРАСЕВИЧ

м. Миколаїв
atavos@mail.ru

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ОПЛАТИ ПРАЦІ ЯК СКЛАДОВА УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

У статті представлено результати огляду нормативно-правового забезпечення організації обліку щодо витрат на оплату праці підприємства. Виділено основні теоретичні аспекти формування облікової політики підприємства в частині оплати праці як складової ефективного управління витратами підприємства. Особливу увагу приділено обліку витрат на формування резерву відпусток.

Ключові слова: облікова політика, оплата праці, облік витрат, контроль, резерв на оплату відпусток.

Оплата праці виступає одним з найважливіших об'єктів бухгалтерського обліку та контролю кожного суб'єкта господарювання і багато в чому визначає собівартість готової продукції. При формуванні облікової політики слід враховувати, що прямі витрати на оплату праці входять до виробничої собівартості продукції, а також оплата праці апарату управління цехами, дільницями, відрахування на соціальні заходи включаються до складу загальновиробничих витрат.

Наказ про облікову політику – один із численних документів, який диктує бухгалтеру облікові правила. І хоча його створюють власне на підприємстві, вагомістю та обов'язковістю дотримання він не поступається нормативно-правовим актам. Бухгалтерські стандарти в низці випадків дають право вибору щодо порядку, методу обліку, облікових оцінок тощо.

Вагомий внесок у дослідженні теорії, методології обліку витрат на оплату праці зробили такі відомі вітчизняні вчені, як П. Й. Атамас, М. Т. Білуха, Ю. А. Верига, С. Ф. Голов, Г. М. Давидов, В. П. Завгородній, А. В. Калина, М. В. Кужельний, Ю. А. Кузьмінський та інші.

Н. В. Шульгою проведено дослідження, в ході якого обґрунтовано рекомендації щодо вдосконалення методично-організаційних засад і практики обліку й аудиту розрахунків стосовно оплати праці, а також проаналізовано й уточнено сучасну структуру фонду оплати праці, розкрито організаційний механізм оплати праці. У працях Т. Г. Мельник розкрито

методичні й організаційні засади бухгалтерського обліку праці та її оплати, розглянуто процеси гармонізації та стандартизації обліку розрахунків з оплати праці. Із зарубіжних учених виділимо М. Армстронга, А. А. Бачуріна, К. Друрі, Т. П. Карпову.

Аспекти теорії та практики обліку і контролю розрахунків з оплати праці та аналізу ефективності використання трудових ресурсів залишаються дискусійними, потребують подальших наукових досліджень і розробок у напрямі їх удосконалення. Відповідно, можна сформулювати завдання дослідження, яке полягає у опрацюванні нормативно-правового регулювання оплати праці на підприємстві, обґрунтуванні методичних засад й організаційних аспектів обліку праці та її оплати з врахуванням вимог податкової реформи для ефективного управління витратами підприємства.

Організація обліку оплати праці повинна бути цілісною, єдиною системою взаємопов'язаних, взаємоузгоджених способів і методів обліку, які охоплюють увесь комплекс облікових процедур з виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації.

Головними задачами бухгалтерського обліку витрат на оплату праці є:

- правильне і вчасне документальне оформлення показників що до виплат працівникам;
- контролювання використанням фонду оплати праці;

- точне нарахування оплати кожному працівникові у відповідності до діючих положень;
- своєчасність і повнота розрахунків з працівниками;
- фіксування витрат робочого часу кожним робітником та обсягу виконаних робіт по підприємству в цілому;
- відповідність відображення оплати праці за об'єктами бухгалтерського обліку;
- достовірне та вчасне складання і подання звітності щодо виплат працівникам [1, 325].

Визначення облікових методів, процедур та показників, що фіксуються у наказі про облікову політику, проводиться підприємством самостійно [2]. Головне – забезпечення достовірності висвітлення фактів та операцій у фінансовій звітності для прийняття управлінських рішень.

З 2016 р. введено зовсім інші правила розрахунку податку на прибуток. Замість вже звичного порядку ведення окремого податкового обліку вводиться принципово інший порядок, який ґрунтується на визначенні бази оподаткування податком на прибуток за даними бухгалтерського обліку та його подальшого коригування на визначені законом податкові різниці.

Відповідно до норм Податкового кодексу України [3], фінансові результати до оподаткування, не коригуються на суму резервів на відпустки персоналу та інші виплати, пов'язані з оплатою праці (пп. пп. 139.1.1, 139.1.2 ПКУ).

Згідно ст. 6 Закону України «Про відпустки» [4], працівник отримує право на щорічну відпустку після відпрацювання ним одного робочого року з дня укладення трудового договору. Відповідно, у суб'єкта господарювання виникають зобов'язання перед таким робітником щодо забезпечення йому оплати відпустки у наступному році.

Згідно до п. 5 П(С)БО 11 [5], зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення. Із прийняттям Наказу МФУ від 25.11.2002 р. № 989 «Про внесення змін у деякі положення (стандарту) бухгалтерського обліку» забезпечення на виплату відпускних обов'язкові для формування на

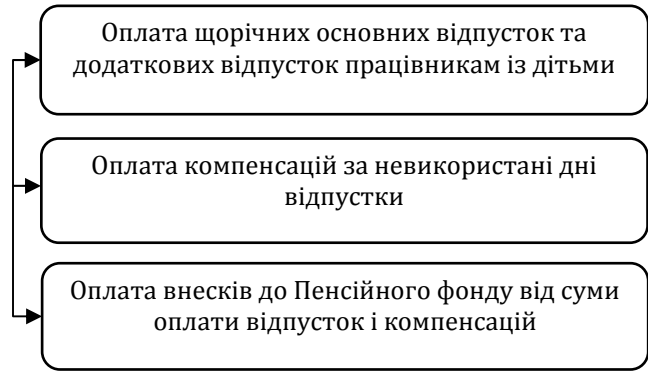

Рис. 1. Напрямки використання забезпечення на виплату відпусток

підприємстві (визначення п. 13 П(С)БО 11 змінено з «забезпечення можуть створюватися» на «забезпечення створюються»).

Відповідно п. 17 П(С)БО 11, використання резерву суб'єктом господарювання проводиться тільки для відшкодування тих витрат, для покриття яких вони були створені (рис. 1).

У податковому обліку витрати на оплату відпусток визнаються в момент віднесення частини резерву відпусток на витрати як і в бухгалтерському обліку (Дт 91, 92, 93 Кт 471). Використання резервів відображається за Дт субрахунку 471 у кореспонденції з рахунком 66 «Розрахунки за виплатами працівникам», 651 «За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування» – у періоді фактичного нарахування відпускних персоналу.

Витрати на оплату праці як складові собівартості впливають на результати фінансово-господарської діяльності підприємства. За нормальної організації виробничого процесу збільшення цих витрат свідчить про підвищення рівня продуктивності праці, доходу та якості продукції. Формування витрат на оплату праці підприємства здійснюється під впливом різних чинників та особливостей галузі функціонування підприємства.

Витрати на оплату праці на підприємстві визначаються виходячи з відрядних розцінок, тарифних ставок і посадових окладів, що встановлюються залежно від результатів праці, її кількості і якості, стимулюючих і компенсуючих виплат, системи працівників за виробничі результати.

Рис. 2. Поточні виплати працівникам

Елементи облікової політики щодо виплат працівникам регламентуються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам». До складу поточних виплат, що згадуються в П(С)БО 26 «Виплати працівникам» та займають значну частку у сукупності всіх виплат персоналу, належать будь-які виплати працівникам, які вказані в Інструкції зі статистики заробітної плати та в Законі України «Про оплату праці» і які підприємство планує здійснити в найближчі 12 місяців (рис. 2).

Бухгалтерський облік витрат на оплату працівників повинен не тільки відображати дотримання особистих інтересів працівників, але й оподаткування: сплату єдиного соціального внеску, податку з доходів фізичних осіб.

З 01.01.2016 р. до законодавчих актів України внесені зміни щодо посилення відповідальності за порушення законодавства про працю. До ст. 24 Кодексу законів про працю [7] унесені зміни, відповідно до яких працівник не може бути допущений до роботи без:

- підписання трудового договору, оформленого наказом або розпорядженням власника чи вповноваженого ним органу;
- повідомлення центрального органу виконавчої влади з питань забезпечення формування та реалізації державної

політики з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування про прийняття працівника на роботу в порядку, установленому Кабінетом Міністрів України.

Зважаючи на те, що основні права і обов'язки щодо організації оплати праці передано державою підприємствам, це вимагає застосування стандартів, диференційованих систем оплати праці й тарифних умов, які б забезпечували ефективність. Облікова політика має значний вплив на характер розкриттів і думку користувачів звітності. Систематизація принципів, правил, сформованої облікової практики в одному документі є важливим елементом, який сприятиме поліпшенню якості підготовки звітності, підвищенню культури обробки облікової інформації, слугуватиме важливим елементом у ході підготовки приміток до звітності, а також дозволить зовнішнім і внутрішнім користувачам краще зрозуміти принципи, правила підготовки звітності в окремо взятій компанії (або в групі компаній). Тому актуальним питанням є обґрунтування підходу до формування облікової політики щодо виплат працівникам адекватної ринковим умовам господарювання та вимогам міжнародних і національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Список використаних джерел

1. Сук Л. К. Організація бухгалтерського обліку : підручник / Л. К. Сук, П. Л. Сук. — К. : Каравела, Піча Ю. В., 2014. — 624 с.
2. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України» від 27.06.2013 р. № 635 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Податковий кодекс України, затв. Постановою Верховної Ради України від 02.12.10 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Закон України «Про відпустки» від 15.11.1996 р. № 504/96-ВР [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання», затверджене Наказом МФУ від 31.01.2000 р. № 20 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0085-00>.
6. Олійник Я. В. Концептуальні засади нормативного забезпечення облікової політики підприємств / Я. В. Олійник // Фінанси України. — 2014. — № 5. — С. 116—126.
7. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-VIII [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

8. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України прийнятий Верховною Радою України від 16.07.1999 р. № 996-XIV, із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. — Режим доступу :<http://zakon.rada.gov.ua>.

9. Потьомкін Л. Сучасні тенденції організації заробітної плати в промисловості України / Л. Потьомкін // Україна: Аспекти праці. — 2014. — № 7. — С. 15—21.

VIKTIRIIA VOLOSHYNA, OLEH KRASEVYCH
Mykolayiv

ORGANIZATION OF ACCOUNTING AND CONTROL OF WAGES AS A PART MANAGEMENT COSTS OF THE COMPANY

The article presents the results of regulatory review provision on account of labor costs the company. The main theoretical aspects of accounting policy in terms of wages as a component of effective cost management company. Particular attention is paid to the account of Risk provisions holidays.

Key words: accounting policies, wages, cost accounting, controlling, provision for payment of leave.

ВИКТОРИЯ ВОЛОШИНА, ОЛЕГ КРАСЕВИЧ
г. Николаев

ОРГАНИЗАЦИЯ УЧЕТА И КОНТРОЛЯ ОПЛАТЫ ТРУДА КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ УПРАВЛЕНИЯ ЗАТРАТАМИ НА ПРЕДПРИЯТИИ

В статье представлены результаты осмотра нормативно-правового обеспечения организации учета по расходам на оплату труда предприятия. Выделены основные теоретические аспекты формирования учетной политики предприятия в части оплаты труда как составной эффективного управления затратами предприятия. Особое внимание уделено учету расходов на формирование резерва отпусков.

Ключевые слова: учетная политика, оплата труда, учет затрат, контроль, резерв на оплату отпусков.

Стаття надійшла до редколегії 06.06.2016

УДК 657.6

ЄВГЕНІЯ ГНАТЕНКО, НАТАЛЯ ВЕНГЕР

м. Миколаїв
janie555@mail.ru
vnatwlya@gmail.com

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ПРОВЕДЕННЯ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У статті розглянуто необхідність та значення проведення на підприємствах аналізу фінансових результатів. Запропоновано для отримання якісних показників, проводити поетапний моніторинг фінансових результатів. Сутність вищезазначеного моніторингу полягає у поєднанні на різних етапах аналізу певного спектру різноманітних методів, що дасть змогу виявити резерви збільшення прибутку. Зазначено, що перевага моніторингу полягає у забезпеченні комплексного аналізу фінансових результатів наочності відображення динаміки і змін показників, які аналізуються, в ефективному виборі управлінських рішень на основі аналітичних даних.

Ключові слова: фінансовий аналіз, фінансові результати, фінансова звітність, прибуток, моніторинг.

Великого значення в сучасних умовах розвитку та вдосконалення ринкових відносин в Україні набуває якісний аналіз фінансових результатів діяльності підприємства. Його здійснення впливає на ухвалення правильно-

го рішення щодо керування капіталом, мінімізує фінансові ризики підприємства, сприяє підвищенню ефективності його діяльності, найбільш раціональному використанню матеріальних, трудових і фінансових ресурсів. Для